

Daňový spis. Ano, či ne?

Ing. Miroslav Mrázek, daňový poradce č. 132, PROXY, a.s.

Vážení kolegové, dovolil bych si lehce dotknout tématu, o kterém se zatím moc nemluví a nepíše, ale dle mého názoru může být pro někoho nosným tématem. Mám na mysli spis daňového poradce, který legislativně sice neexistuje, ale asi se moc nemýlím, když budu tvrdit, že ho všichni máme.

Dle mého názoru si všichni děláme při zpracování daňových přiznání určitý typ poznámek obvykle v programech MS Word, MS Excel atd., abychom jednak nemuseli vše počítat na kalkulačce a abychom někdy později věděli, jakou cestou se to tehdy naše myšlenky obvykle ubíraly.

Mně osobně tyto moje poznámky, kterým vznešeně říkám spis, později obvykle vyděsí, protože buď zjistím, že jim vůbec nerozumím, anebo moje myšlenky tehdy vůbec nešly správnou cestou.

Proto se od určité doby poohlížím po tzv. sofistikovaném spisu, od kterého si slibuji, že mi práci při zdokumentování postupů usnadní, ba dokonce, že mě určitým způsobem provede aktuální legislativou přímo při zpracování, a tím aspoň částečně zabezpečí, že nezapomenu úplně na všechny důležité skutečnosti, což se mi běžně stává. Zároveň musí být ale v takové podobě, aby se nestal smyslem práce při zpracování daňového přiznání, jak je tomu v profesi auditorské, ale pomocníkem a jakýmsi „hlídačem“. Kolegové auditoři mi mou poznámku prominou, ale jsem rovněž auditor a vím, kolik času je nutné věnovat vyplnění spisu a jak je to většinou složité.

Během své praxe jsem hodně přemýšlel o tom, co by takový spis měl „umět“ a jak by mě měl při zpracování daňového přiznání vést.

Ve stručnosti je možné moje požadavky shrnout následovně:

1. Na začátku by mi měl umožnit volbu, jak budu přiznání zpracovávat. Tj. čím se budu zabývat podrobněji, čím méně podrobně a jaké údaje do přiznání převezmu od klienta bez dalšího zkoumání.
2. V případě, že se tak rozhodnu, by mi měl umožnit naimportovat obratovou předvahu klienta s tím, že zaškrtnutím vybraných účtů určím ty, u kterých budu ověřovat, zda mi budou korigovat základ daně oproti hospodářskému výsledku.
3. Umožní mi ve zpracovávaném období označit účty, které mi ve stávajícím, ale i následujícím zdaňovacím období budou ovlivňovat základ daně. Mám na mysli např. účet 544 – Smluvní sankce a úroky z prodlení. Protože ve zpracovávaném zdaňovacím období nebyly plně uhrazeny, část jich vylučuji na ř. 40. Spis by mě měl automaticky v následujícím zdaňovacím období upozornit, že dodatečně uhrazené smluvní sankce mi naopak sníží základ daně.
4. Umožní práci na daňovém přiznání více osobám s tím, že osoba zodpovědná za zpracování daňového přiznání bude mít možnost zkontrolovat, co konkrétně kdo zpracoval, v jaké podobě a do jakých detailů.

Po dobu své praxe jsem již viděl poměrně dost spisů hlavně u kolegů, se kterými jsme danou problematiku diskutovali, a skutečností zůstává, že většina těchto spisů výše uvedené požadavky nesplňovala.

Až poslední dobou jsem narazil na dle mého názoru poměrně zajímavý produkt, který zpracovala firma DATEV s názvem DATEV – TAX. Velkým překvapením pro mě byla skutečnost, že tento produkt nejen zdokumentuje postup při vlastním zpracování daňového přiznání, ale následně „přesype“ všechna vámi zpracovaná data do programu na zpracování daňového přiznání TaxEdit. Tím uživatelům TaxEditu ušetří čas a poskytne nebyvalý komfort v tom, že nejen zdokumentuje, ale i vyhotoví formulář daňového přiznání.

Na začátku zpracování se rozhodnete, zda budete zpracovávat spis s naimportovanou obratovou předvahou klienta (Tax Prepare) nebo bez ní. Výhoda práce s naimportovanou hlavní knihou spočívá v tom, že si zde přímo označíte účty, kterými se budeme dále zabývat a které s největší pravděpodobností budou ovlivňovat základ daně. U těchto vámi vybraných účtů vyznačíte částku, která bude ovlivňovat základ daně, číslo řádku, na kterém bude v daňovém přiznání prezentována, oblast, které se týká a případný stručný komentář.

Obrázek č. 1

Číslo účtu	Název účtu	Obraty MD	Obraty D	Strana KZ	Konečný zůstatek	Korekce v DP	Rozdíl po korekci	*Rádek DP	Komentář	*Oblast	Odkaz - tabulka
543100	DARY-DAROVA...	20 000,00	0,00	MD	20 000,00	10 000,00	10 000,00	40 - Výdaje daňové neuzn...		13 - Daňové neuznatelné ...	
543100						10 000,00	10 000,00	40 - Výdaje daňové neuzn...		13 - Daňové neuznatelné ...	
	mezisoučet				20 000,00		0,00				
543999	DARY NEDANO...	0,00	0,00	MD	0,00	55 000,00	55 000,00	40 - Výdaje daňové neuzn...		13 - Daňové neuznatelné ...	
545999	POKUTY A PEN...	2 669,00	0,00	MD	2 669,00	6 000,00	-3 331,00	40 - Výdaje daňové neuzn...		14 - Ostatní řádky v rámci...	
545999						2 600,00	-	40 - Výdaje daňové neuzn...		14 - Ostatní řádky v rámci...	
	mezisoučet				8 600,00		-5 931,00				
546100	ODPIS POHLED...	124 275,00	0,00	MD	124 275,00	35 000,00	89 275,00	40 - Výdaje daňové neuzn...	odpis pohledávky nekrýté zákonnými opravnými položkami	4 - Pohledávky	
551100	ODPISY POČITA...	159 119,00	0,00	MD	159 119,00		159 119,00				
551200	ODPISY OSTAT...	19 668,00	0,00	MD	19 668,00		19 668,00				
551300	ODPISY-budova...	5 288,00	0,00	MD	5 288,00		5 288,00				
551600	ODPISY K VECE...	3 290,00	0,00	MD	3 290,00		3 290,00				
551700	ODPISY SOFTW...	40 894,94	0,00	MD	40 894,94		40 894,94				
551800	ODPISY AUTO	392 170,00	0,00	MD	392 170,00		392 170,00				
559200	TVORBA OPRA...	2 631 754,26	0,00	MD	2 631 754,26	120 000,00	2 511 754,26				
559200						400 000,00	-				
	mezisoučet				520 000,00		2 111 754,26				

Takto vybrané účty následně převedete do vlastního spisu (viz obrázek níže).

Na levé straně obrázku je vidět vlastní obsah spisu (1. Majetek, 2. Nájemní smlouvy, 3. Zásoby ... atd.), v pravé části obrázku je rozpracována kapitola 4. Pohledávky.

Obrázek č. 2

Řádek DP	Číslo účtu	Titul úpravy	Číska
40	546100	odpis pohledávky nekrýté zákonnými opravnými položkami	35 000,00
140	646010	výnos z opisu pohledávky vztahující se k daňové neúčinnému nákladu minulého období	10 000,00

Spis si však můžete otevřít a stejným způsobem zpracovávat i tehdy, když se rozhodnete obratovou převahu klienta do spisu neimportovat.

Takže jsme již „uvnitř“ spisu a budeme zpracovávat jednotlivé části, např. část *Majetek*. Při zpracování jednotlivých částí si můžeme vybrat, zda je budeme zpracovávat podrobně, či nikoliv. Podrobné zpracování spočívá v tom, že napřed se nás spis zeptá na skutečnosti, které bychom při zpracování daňového přiznání neměli opomenout, protože mohou ovlivnit základ daně. Při zpracování části *Majetek* jsou takovými otázkami např.:

- Provedla společnost v daném období technické zhodnocení nehmotného majetku?

- Provedla společnost v daném období technické zhodnocení hmotného majetku?
- Atd.

Tyto podrobné otázky však lze i vynechat, do spisu napsat poznámky, vyplnit výši odpisů atd. a pokračovat další částí.

Obrázek č. 3

Při vyplňování spisu máte možnost u jednotlivých poznámek navíc deklarovat, jak s nimi spis aktuálně či v budoucnu naloží:

Obrázek č. 4

Poznámky v kontrolních zjištěních – lze např.:

- označit jako zjištění, které je nutno ještě projednat s klientem;
- označit jako zjištění, které je nutné ještě projednat s vedoucím zakázky, jestli na přiznání pracuje tým;
- označit jako „trvalé“ – tato jsou automaticky převedena do dokumentace následujícího zpracovávaného období (viz výše komentovaná problematika účtu 544);

- k poznámkám lze připojit dokumenty – přílohy prostřednictvím hyperlinkového odkazu – slouží ke snadnější orientaci v dokumentu.

Všechny takto zaznamenané hodnoty v dokumentaci jsou automaticky shrnuty ve výsledném kontrolním výpočtu DPPO. V dokumentaci se mimo jednotlivé zpracovávané oblasti zapisují také hodnoty do příloh k DPPO, kontrolní výpočet je tak kompletní. Pro uživatele programu TaxEdit lze data (včetně příloh) automaticky přenést do formuláře a uložit k poplatníkovi.

Obrázek č. 5

Řádek	Název položky	Hodnota
10	Hospodářský výsledek	10 730 670,00
20	Částky neoprávněné ziskující příjmy - §23/3/a/1 §23/6	176 000,00
30	Částky neoprávněné odedané - § 23/3/a/3 až §23/3/a/13	532 500,00
40	Výdaje daňově neuznatelné dle §524, 25	2 516 950,00
50	Rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy	383 780,00
61	Úprava dle §23/6 při zrušení likvidací	0,00
62	Řádek 62	0,00
70	Mezisoučet	3 689 230,00
100	Příjmy, které nejsou předmětem daně dle §18/2	0,00
101	Příjmy neziskových organizací dle §18/4, §18/13	0,00
110	Příjmy osvobozené od daně dle §19	107 000,00
111	Částky snižující základ daně dle §23/3/b	210 000,00
112	Částky snižující základ daně dle §23/3/c	298 387,00
120	Příjmy nezahnované do základu daně dle § 23/4/a	668 259,00
130	Příjmy nezahnované do základu daně dle § 23/4/b	0,00
140	Příjmy nezahnované do základu daně dle § 23/4 s výjimkou a, b	1 116 250,00
150	Rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy	0,00
160	Daňní rozdíly	28 989,00
161	Úprava dle §23/6 při zrušení likvidací	0,00
162	Řádek 162	0,00
170	Mezisoučet	2 428 885,00
200	Základ daně nebo daňová ztráta	11 911 015,00

Celý proces zpracování daňového přiznání v programu DATEV – TAX a DATEV Tax Prepare lze shrnout takto:

- Formalizace pracovních postupů (rozuměj stanovení jednotné technologie práce) při sestavení DPPO a následná dokumentace provedené práce – jsou předdefinovány oblasti, které je možné zpracovávat. Lze sledovat rozpracovanost jednotlivých částí dokumentace, sledovat změny, omezit přístupy k některým klientům atd.
- Rychlý přístup k informacím a archivace všech dokumentů v elektronické podobě – kompletní dokumentace je archivovaná ve stejné struktuře na jednom místě, včetně naskenovaných a dalších uložených příloh. Na celou dokumentaci lze nahlížet v jednotlivých letech, lze filtrovat zaznamenané poznámky. Lze sestavit automaticky např. zprávu pro klienta, která je z těchto poznámek vygenerována.
- Kontrola a analýza obrátové předvahy – importovaná data lze různě třídit a analyzovat (doplňují se komentáře, barevné rozlišení položek, označení ke kontrole, určení odpovědného pracovníka za kontrolu, individuální poznámky atd.). Teprve označené položky, které budou ovlivňovat základ daně, jsou automaticky přenášeny z modulu DATEV Tax Prepare do dokumentace položek pro daňové přiznání.
- Variabilita zpracování dokumentace – lze využít variantu bez importu obrátové předvahy, hodnoty zaznamenávat do dokumentace přímo. Dokumentace je připravena ve verzi podrobně nadefinovaných postupů (*na co nezapomenout*) nebo jenom stručného komentáře co a proč bylo provedeno (není nutno podrobně popisovat) s tím, že každý uživatel zvolí svoji variantu. Všechny komentáře lze doplnit přílohou získaných od klienta nebo individuálně vypracovaných.
- Efektivita práce nad DPPO – vybrané a zdokumentované položky jsou automaticky zaneseny do kontrolního výpočtu DPPO, slouží ke stálému přehledu o vykonané práci. Některé oblasti např. ř. 50, 150 a 40 jsou ihned připraveny pro přílohu DPPO. Automatický export do formuláře TaxEditu – další kontrola údajů a uložení k již existující historii poplatníků.
- Individuální postupy – každý uživatel má možnost doplnění vlastních předloh a postupů, např. vzhled zprávy pro klienta, rozšíření postupů při dokumentaci DPPO, struktura archivace příloh atd.

Co dodat na závěr? Ačkoliv jsem byl vůči programu DATEV – TAX zpočátku hodně skeptický, protože mi připomínal software na vedení spisu pro auditory, můj pohled na něj se hodně změnil. Jednak pracovníci DATEVu jej hodně na základě připomínek daňových poradců přizpůsobili právě potřebám daňových poradců, jednak, a v tom je na našem trhu unikátní, umožňuje uživatelům programu TaxEdit rovnou převod dat do formuláře daňového přiznání.